

Komentar: Politika Beograda ugrozava kosovske Srbe

Author: Denisa Kostovicova

Srbija je poboljšala svoje odnose sa UN, ali ne skriva nameru da uspostavi kontrolu nad pokrajinom preko lokalnih kosovskih Srba.

Posle pada rezima Slobodana Milosevica, Beograd je poboljšao svoje odnose sa misijom UN na Kosovu, UNMIK. Ali, nije odustao od kontrole kosovskih Srba, što bi dugoročno moglo da ugrozi njihovu poziciju.

Nedavne izjave srpskog premijera Zorana Djindjica podstakle su strahovanja da Srbija zeli da ponovo uspostavi kontrolu nad Kosovom. U februaru je srpski premijer zatražio da se preduzmu koraci kako bi se učvrstio srpski uticaj u oblasti sudstva, obrazovanja, zdravstva i bezbednosti u preostalim srpskim enklavama u regionu.

Kosovski Srbi su, na preporuku iz Beograda, odbili da uzmu ucesca u pokrajinskoj vladi ukoliko ne dobiju jos jedno ministarsko mesto. To je izazvalo krizu na Kosovu zbog cega su usledile kritike takvog pristupa i politike Beograda.

Tenzije su ipak splasle posto je sef UN misije na Kosovu, Mihael Stajner, ponudio Srbima mesto u kosovskoj vladi, kao i u UNMIK administraciji. Srpski predstavnik bi se bavio povratkom vise od 200.000 raseljenih kosovskih Srba u pokrajinu.

Tek sto je razresena ova kriza, ponovo je buknilo staro zariste u Kosovskoj Mitrovici. Nemiri u severnom delu podeljenog grada koji kontrolisu Srbi probudili su sumnje u spremnost Beograda da prihvati teritorijalni integritet Kosova.

Srbi u severnoj Mitrovici odbijaju saradnju sa UNMIK-om. Nespremnost Beograda da im uskrati podrsku i podsticanje paralelnih lokalnih institucija, kao sto su opstinsko vece i sudstvo, svima lici na strategiju podele Kosova. Severni deo pokrajine bi se u tom slucaju prikljucio Srbiji.

Ovakav razvoj dogadjaja razvejao je nade probudjene dolaskom Demokratske opozicije Srbije, DOS, na vlast u jesen 2000. godine. Mada je DOS prekinuo sa politikom totalne opstrukcije na Kosovu, napredak nije bio takav, kakav je medjunarodna zajednica ocekivala.

Beograd jeste pokazao dobru volju prihvatajuci ucesce kosovskih Srba na parlamentarnim izborima u novembru 2001, ali tek posle iznurujucih pregovora sa sefom UNMIK-a. Pregovaraci su potpisali "Zajednicki dokument" kojim se potvrđuje "odlucnost obe strane da se aktivno posveti paznja zabrinutosti i opravdanim strahovanjima kosovskih Srba".

Beograd i posle toga pokusavao da usmerava politiku kosovskih Srba, a oni to od Beograda i ocekuju. Signali su razliciti, pa se time pre podsticu podele medju samim Srbima nego sto se doprinosi jedinstvenoj strategiji u pokrajini.

Politiku Beograda na Kosovu uglavnom sprovodi potpredsednik srpske vlade Nebojsa Covic koji je podrzao ucesce Srba na izborima u pokrajini.

Dok je zvanicni cilj te politike da se Kosovo zadrzi u celosti u Srbiji, povremeno se salju signali da bi i

podela kosova mozda bila prihvatljiva.

Zaista, Covic je nedavno u sedistu UN u Njujorku govorio da mu je bliska ideja o podeli Kosova po ugledu na entitete u Bosni i Hercegovini, da bi zatim to negirao.

Ovakvi pomesani signali rezultat su nastojanja Beograda da se približi suprotstavljenim srpskim taborima na Kosovu. Srbi u Mitrovici teze ujedinjenju sa Srbijom, dok kosovski Srbi iz enklava sirom pokrajine, kao sto je ona u Gracanici, blizu Pristine, strahuju od posledica moguceg razdvajanja.

Rada Trajkovic, lider koalicije "Povratak" koja je zastupljena u kosovskom parlamentu, pripada drugom taboru i podrzava saradnju sa kosovskim institucijama. Tome se, medjutim, protivi frakcija iz severnog dela Mitrovice pod vodjstvom Marka Jaksica, potpredsednika Demokratske stranke Srbije, DSS.

Dok Beograd pokusava da vrsi uticaj preko koalicije "Povratak", neuspeh u obuzdavanju radikala u severnom delu Mitrovice ugrozava sam opstanak ove koalicije.

Neuspeh Beograda u uspostavljanju kontrole nad lokalnim Srbima u severnoj Mitrovici pothranjuje sumnje medjunarodne zajednice da vlasti u srpskoj prestonici zapravo zele podelu Kosova duz reke Ibar, koja protice kroz grad.

Ovakva politika podriva srpske odnose sa UNMIK-om i mogla bi dugorocno ograniciti srpski uticaj na Kosovu.

Ipak, UNMIK je taj koji ima istinsku kontrolu nad sudbinom kosovskih Srba jer oni dobijaju samo simbolicku materijalnu podrsku iz Beograda. Kljucno pitanje za kosovske Srbe - bezbednost - u potpunosti je u rukama medjunarodne zajednice.

Stajner se ostro protivi bilo kakvoj podeli. "Uspeli smo da ujedinito Nemacku i isto cemo uraditi i na Kosovu", rekao je on.

Ukratko, Beograd mora razvejati bilo kakve iluzije o ponovnom uspostavljanju srpske dominacije nad citavim regionom. Takodje mora dati podsticaj lokalnim liderima u severnoj Mitrovici da saradjuju sa UNMIK-om. Drugacija politika bi mogla izolovati Beograd, i dovesti kosovske Srbe u veoma neugodnu poziciju.

Denisa Kostovicova je strucni saradnik Volfson koledza u Kembridzu.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-politika-beograda-ugrozava-kosovske-srbe>